

R O M Â N I A
CURTEA DE APEL BUCUREȘTI
SECȚIA A V-A CIVILĂ

Dosar nr.

ÎNCHEIERE

Ședința publică de la 07 Februarie 2022

Curtea constituită din:

PREȘEDINTE (...)
JUDECĂTOR (...)
GREFIER (....)

Pe rol pronunțarea asupra cererii de sesizare a Înaltei Curți de Casație și Justiție în cadrul apelului formulat de apelanții-reclamanți (...) împotriva sentinței civile nr....., pronunțată de Tribunalul București Secția a VI-a Civilă în dosarul nr....., în contradictoriu cu intimații (...) și(...).

Dezbaterile au avut loc în ședința publică de la 31 ianuarie 2022, fiind consemnate în încheierea de ședință de la acea dată, care face parte integrantă din prezenta încheiere, când, având nevoie de timp pentru a delibera și pentru a da posibilitatea părților să depună concluzii scrise, Curtea a amânat pronunțarea pentru data de astăzi, 07 februarie 2022, când a dispus următoarele :

C U R T E A,

Asupra cererii de sesizare a completului pentru dezlegarea unor chestiuni de drept al Înaltei Curți de Casație și Justiție reține următoarele:

Circumstanțele cauzei:

Prin cererea de chemare în judecată înregistrată sub numărul pe rolul Tribunalului București, reclamanții (...) au solicitat instanței de judecată obligarea pârâtelor (...) și(...), la plata daunelor morale și materiale pentru prejudiciul încercat prin decesul numiților (...) și (...), precum și plata **dobânzii legale penalizatoare** și actualizarea despăgubirilor cu rata inflației. Începând cu data săvârșirii faptei ilicite (04.04.2017) și până la achitarea efectivă a despăgubirilor. În privința dobânzii legale penalizatoare, au fost invocate prevederile art. 1381 alin. 2 cod civil și art. 1 alin. 3 din Ordonanța 13/2011, precum și dispozițiile art. 1385 alin. 3 și 1535 Cod civil.

Prin sentința primei instanțe, s-a admis în parte cererea de chemare în judecată formulată, după cum urmează: s-a respins ca neîntemeiată excepția lipsei calității procesuale pasive (...); a fost obligată pârâta (...) la plata următoarelor sume: către reclamanta ...: 2.228,060 RON (reprezentând despăgubiri pentru daune materiale) și 31.000 euro în echivalent în lei raportat la cursul oficial al BNR din ziua plății (reprezentând despăgubiri pentru daune morale: 15.000 euro ca urmare a decesului mamei sale,; 8.000 euro ca urmare a decesului surorii sale,; 8.000 euro ca urmare a decesului surorii sale,...); către reclamantul ...: 4.200 RON (reprezentând despăgubiri pentru daune materiale) și 30.000 euro în echivalent în lei raportat la cursul oficial al BNR din ziua plății (reprezentând despăgubiri pentru daune morale, ca urmare a decesului soției sale,...); către reclamantul ...: a sumei de 33.000 euro în echivalent în lei raportat la cursul oficial al BNR din ziua plății (reprezentând despăgubiri pentru daune morale: 30.000 euro ca urmare a decesului mamei sale,; 3.000

euro ca urmare a decesului bunicii sale,), fiind respinsă cererea în contradictoriu cu pârâtul, ca neîntemeiată, precum și capătul de cerere accesoriu privind plata dobânzii penalizatoare.

Referitor la capătul de cerere **având ca obiect dobânda legală**, Tribunalul a apreciat că acesta este neîntemeiat. Au fost reținute următoarele considerente: "Dispozițiile speciale anterior redate stabilesc **obligatia de plată a asigurătorului**, după ce acesta a fost notificat printr-o cerere de despăgubire. În speță, reclamantii **nu au adresat o astfel de cerere asigurătorului, ci au formulat direct cererea de chemare în judecată**. În același timp, instanța apreciază că **nu există o opțiune a persoanei păgubite, între a solicita penalități de întârziere (potrivit dispozițiilor legale speciale) sau dobânda legală**. În raportul dintre cele doua categorii de norme urmează a se aplica regula *specialia generalibus derogant*, potrivit cu care **norma speciala se aplica cu prioritate fata de norma generala**. Astfel, cererea de acordare a dobânzii legale aferente despăgubirii, cu nesocotirea dispozițiilor speciale care permit circumstanțiat acordarea doar a penalităților de întârziere, este nefondată. Suplimentar, Tribunalul arată că este vădit nefondată cererea reclamanților de acordare a dobânzii legale de la data producerii accidentului (04.04.2017, reclamantii formulând cererea de chemare în judecată la data de 31.01.2020, fără a se adresa înainte asigurătorului), în condițiile în care reglementarea specială (art. 20 alin. 4, 5 și 6 din Ordonanța de urgență nr. 54/2016) prevăd că în situația în care despăgubirea are caracter litigios (situația din speță, când a fost necesar a se stabili pe cale judiciară persoana responsabilă de producerea accidentului, gradul de vinovăție al acesteia, etc), penalitățile de întârziere sunt datorate din a 11-a zi de când hotărârea rămâne definitivă".

Împotriva soluției primei instanțe au promovat cerere de apel reclamantii, solicitând obligarea în solidar a pârâtelor la plata integrală a daunelor morale și materiale solicitate prin acțiunea introductivă, precum și plata integrală, tot în solidar, a capătului de cerere accesoriu privind dobânda legală penalizatoare. În expunerea de motive, s-a arătat că prima instanță a reținut greșit absența unui raport de cauzalitate dintre acțiunea ilicită a șoferului rămas neidentificat și accidentul în urma căruia a survenit decesul celor 3 victime, astfel încât se impune ca să răspundă în solidar cu societatea de asigurare. În privința capătului de cerere vizând acordarea dobânzii penalizatoare, susțin apelantii reclamantii că prima instanță a dat o interpretare greșită normelor de drept material. Astfel, dispozițiile cuprinse în legea specială invocată de prima instanță (OUG 54/2016 și Normele ASF) se completează cu legea generală, în măsura în care aceasta nu contravine. În cazul săvârșirii unei fapte ilicite, autorul acesteia este de drept în întârziere, de la data săvârșirii faptei, astfel că dobânda penalizatoare curge de drept de la această dată. A fost invocată decizia Înaltei Curți de Casație și Justiție 1910/24.11.2017 și minuta secțiilor civile ale Înaltei Curți și Curților de Pale din 5-6 martie 2020, unde INM și-a exprimat opinia în sensul acordării dobânzii legale penalizatoare de la data producerii accidentului.

La termenul din data de 19.11.2021, repunând cauza pe rol, Curtea a pus în discuția contradictorie a părților oportunitatea sesizării Înaltei Curți de Casație și Justiție în temeiul art. 519 NCPC, în cadrul procedurii hotărârii preliminare, pentru dezlegarea unei chestiuni de drept, raportat la următoarea problemă de drept: "în cazul acțiunilor ce au ca obiect acordarea de daune morale, reclamantii au posibilitatea de a opta între acordarea penalităților în cuantum de 0,2% prevăzute de OUG 54/2016 și dobânda legală penalizatoare?".

Opinia părților:

Apelanții reclamantii și-au exprimat opinia în sensul că nu este oportună și nici admisibilă sesizarea Înaltei Curți deoarece nu sunt îndeplinite cerințele cumulative instituite de art. 519 NCPC. Astfel, apreciază că nu este îndeplinită ultima cerință impusă de legiuitor în senul existenței unei probleme de drept de care depinde soluționarea fondului acțiunii, problemă care să aibă caracter de noutate. Apelanții opinează în sensul că problema de drept

nu este una punctuală, precum și că penalitățile de întârziere și dobânda legală penalizatoare sunt reglementate de două acte normative distincte. OUG 54/2016 constituie o lege specială, ce reglementează o anumită categorie de despăgubiri pentru întârzierea plății, în condiții bine delimitate, fără să excludă dreptul comun.

Intimata a susținut că este de acord cu sesizarea Înaltei Curți și a solicitat completarea întrebării preliminare în scopul clarificării faptului dacă împotriva biroului reclamanții au posibilitatea de a opta între cele două categorii de accesorii.

Punctul de vedere al instanței cu privire la admisibilitatea sesizării Înaltei Curți de Casație și Justiție în procedura descrisă de art. 519 și urm. NCPC:

În conformitate cu prevederile art. 519 NCPC, dacă, în cursul judecății, un complet de judecată al Înaltei Curți de Casație și Justiție, al curții de apel sau al tribunalului, investit cu soluționarea cauzei în ultimă instanță, constatând că o chestiune de drept, de a cărei lămurire depinde soluționarea pe fond a cauzei respective, este nouă și asupra acesteia Înalta Curte de Casație și Justiție nu a statuat și nici nu face obiectul unui recurs în interesul legii în curs de soluționare, va putea solicita Înaltei Curți de Casație și Justiție să pronunțe o hotărâre prin care să se dea rezolvare de principiu chestiunii de drept cu care a fost sesizată.

Sesizarea Înaltei Curți de Casație și Justiție se face de către completul de judecată după dezbateri contradictorii, dacă sunt îndeplinite condițiile prevăzute la art. 519, prin încheiere care nu este supusă niciunei căi de atac. Dacă prin încheiere se dispune sesizarea, aceasta va cuprinde motivele care susțin admisibilitatea sesizării potrivit dispozițiilor art. 519, punctul de vedere al completului de judecată și al părților (art. 520 NCPC).

Curtea constată că este investită cu soluționarea cauzei în ultimă instanță (fiind vorba de analiza unei cereri în materie de despăgubiri-acordare daune morale introdusă în fața instanței de fond în anul 2020, ajunsă în fața Curții de Apel în etapa apelului, recursul fiind suprimat în cazul cererii de față), și că disputa părților vizează interpretarea unei **chestiuni de drept**, anume: **dacă în cazul formulării unei cereri în contradictoriu cu societatea de asigurare și (prin care se solicită obligarea acestora în solidar la acoperirea prejudiciului constând în plata daunelor morale și materiale), reclamanții au drept de opțiune între penalitățile reglementate de OUG 54/2016 și dobânda legală penalizatoare reglementată de prevederile codului civil și OG 13/2011. Soluționarea acestui capăt de cerere accesorie vizează tocmai raportul dintre dispozițiile legii speciale în materia daunelor morale și prevederile de drept comun în materia răspunderii delictuale și datei de la care este datorat prejudiciul, precum și consecința întârzierii la plată în cazul sumelor de bani.**

Curtea apreciază că această problemă de drept este punctuală și constituie unul dintre capetele de cerere din cuprinsul acțiunii inițiale, soluția de respingere a primei instanțe fiind bazată tocmai pe această interpretare a inexistenței unui drept de opțiune între cele două tipuri de accesorii, în contextul în care ar trebui aplicată cu prioritate legea specială (în acest caz OUG 54/2016).

Cu privire la susținerea apelanților reclamanți privind tergiversarea procesului, instanța investită cu soluționarea apelului o va înlătura, apreciind ca necesară clarificarea chestiunii de drept aflată în dezbaterile părților în scopul pronunțării unei soluții legale în cauză.

Cu privire la solicitarea intimății pârâte de completare a întrebării preliminare prin inserarea mențiunii exprese a formulării acțiunii în contradictoriu cu o societate de asigurări și, prin care reclamanții solicită antrenarea unei răspunderi solidare, curtea o va încuviința, observând că se impune clarificarea noțiunii de penalitate în raport de ambii pârâți chemați în judecată.

Elementul de noutate este reprezentat de faptul că problema de drept a cărei lămurire se solicită nu a format obiectul unei analize sau a unei dezlegări jurisprudențiale consecutive,

nefiind cristalizată o practică unitară la nivelul instanțelor naționale. Mai mult decât atât, chiar la nivelul Înaltei Curți există jurisprudență contradictorie sub acest aspect, iar în cadrul minutei întâlnirii de unificare a practicii la nivelul anului 2020, a reprezentanților Curților de Apel, Înaltei Curți de Casație și Justiție secțiile civile și INM nu s-a ajuns la un punct de vedere comun în acest sens, fiind amânată dezbaterea chestiunii în cauză.

Totodată, instanța constată că nu există decizii în interesul legii pronunțate cu privire la acest aspect și nici hotărâri de dezlegare prealabilă anterioare.

Cu privire la posibilitatea concretă a expunerii unui punct de vedere al curții asupra chestiunii de drept, se impune a se sublinia că interpretarea noțiunilor legale constituie un motiv de apel astfel încât o eventuală prezentare a opiniei instanței ar echivala cu o antepronunțare în cauză asupra dezlegării căii de atac. **Cu toate acestea, având în vedere decizia nr. 43 din 7 iunie 2021, dată de Înalta Curte în Completul de dezlegare a unor chestiuni de drept (respectiv capitolul X), trebuie observat că instanța supremă a apreciat ca admisibilă sesizarea fără o exprimare a opiniei instanței, în contextul în care o atare opinie ar fi echivalat cu dezlegarea efectivă a unui motiv prezentat de părți în calea de atac.** Totodată, Curtea își exprimă opinia în sensul că punctul său de vedere asupra chestiunii de fond nu constituie o cerință indispensabilă, ci are mai mult un rol consultativ în procedura stabilită de legiuitor. Principalul motiv al absenței prezentării unei opinii pe fondul sesizării rămâne însă riscul unei vădite antepronunțări.

Având în vedere considerentele expuse, în temeiul art. 519 NCPC, Curtea va admite sesizarea din oficiu a Înaltei Curți cu privire la pronunțarea unei hotărâri prin care să dea o rezoluție de principiu următoarei chestiuni de drept: "în cazul acțiunilor ce au ca obiect acordarea de daune morale, formulate în contradictoriu cu o societate de asigurare și(prin acțiune solicitându-se obligarea solidară a pârâtelor la plata) reclamantii au posibilitatea de a opta între acordarea penalităților în cuantum de 0,2% pe zi de întârziere prevăzute de OUG 54/2016 și dobânda legală penalizatoare stipulată de prevederile OG 13/2011 și codul civil?".

Referitor la posibilitatea disjungerii unor motive de apel, disjungere propusă de apelanții reclamantii, instanța reține că soluționarea separată a unor motive de apel nu este posibilă. Calea de atac a apelului constituie o cale de atac devolutivă, ce presupune repunerea în discuție a tuturor aspectelor de netemeinicie și nelegalitate sesizate de părți. De asemenea, potrivit art. 480 NCPC soluțiile date în apel pot fi doar anulare, respingere sau admitere, fără a se putea ajunge în nici un caz la pronunțarea a două hotărâri de apel. O atare interpretare ar lipsi de eficiență tratarea unitară a căii de atac și ar putea da naștere unor soluții inexistente în reglementarea actuală – eg. Admiterea apelului cu privire la un motiv ar putea presupune trimiterea spre rejudecare sau rejudecarea cauzei, iar admiterea unui alt motiv ar putea da naștere la o rejudecare ca urmare a unei prime rejudecări ceea ce este inadmisibil. Disjungerea operează doar în privința cererilor principale, accesorii, incidentale, nu și în privința motivelor de apel. În susținerea caracterului imperativ al judecării unitare a motivelor de apel, Curtea invocă și prevederile art. 107 alin. 5 ROI, care stabilește expres necesitatea judecării împreună a tuturor cererilor de apel. *A fortiori*, se impune analiza unitară a motivelor de apel sub cupola unei unice judecări a apelului.

În temeiul art.520 alin.2 NCPC, instanța de recurs va suspenda judecarea cauzei privind cererea de apel formulată de apelanții reclamantiiformulată în contradictoriu cu intimitele pârâte și până la pronunțarea hotărârii prealabile de către Înalta Curte de Casație și Justiție.

**PENTRU ACESTE MOTIVE,
ÎN NUMELE LEGII,
DISPUNE:**

Dispune sesizarea Înaltei Curți de Casație și Justiție în temeiul art.520 NCPC cu privire la pronunțarea unei hotărâri prin care să dea o rezoluție de principiu următoarei chestiuni de drept:

"în cazul acțiunilor ce au ca obiect acordarea de daune morale, formulate în contradictoriu cu o societate de asigurare și (prin acțiune solicitându-se obligarea solidară a părților la plata) reclamanții au posibilitatea de a opta între acordarea penalităților în cuantum de 0,2% pe zi de întârziere prevăzute de OUG 54/2016 și dobânda legală penalizatoare stipulată de prevederile OG 13/2011 și codul civil?"

În temeiul art.520 alin.2 NCPC suspendă judecarea cauzei privind cererea de apel formulată de apelanții reclamanți în contradictoriu cu intimatele părțiși

Fără cale de atac.

Pronunțată azi, 07.02.2022, în ședință publică. .